

2025-2026 YILI 5. SINIF TÜRKÇE DERSİ MÜFREDATI (BÖLÜM 1)

■ SÖZ VARLIĞI UNSURLARI

- **Gerçek, Mecaz, Terim Anlam:** Sözcüğün temel anlamı (gerçek), ilgi veya benzetme sonucu kazandığı yeni anlam (mecaz) ve bilim-sanat-meslek dalına ait anlamı (terim).
- **Eş ve Zıt Anlamlılar:** Yazılışları farklı anlamları aynı (eş anlam: cevap-yanıt) veya anlamca birbirinin karşıtı olan (zıt anlam: taze-bayat) kelimelerdir.
- **Eş Sesliler (Sesteş):** Yazılışları aynı olmasına rağmen anlamları tamamen farklı olan sözcüklerdir (Yüz, At, Bin, Dal).
- **Deyim ve Atasözleri:** Kalıplaşmış, genellikle mecaz anlamı, durumu özetleyen veya öğüt veren ifadelerdir (Örn: Göze girmek, Ayağını yorganına göre uzat).
- **Nitel ve Nicel Anlam:** Ölçülebilen özellikler nicel (ağır çanta), ölçülemeyen özellikler niteldir (iyi insan).

■ İŞLEV TEMELLİ DİL YAPILARI

- **Karşılaştırma:** Varlıkların benzer veya farklı yönlerini kıyaslar (En, daha, kadar, -dan çok, -dan az).
- **Benzerlik:** Bir şeyi başka bir şeye benzetir (Gibi, tıpkı, sanki, aynen).
- **Özetleme:** Anlatılanları toplu bir şekilde ifade eder (Özetle, kısacası, yani, sonuç olarak, açıkçası).
- **Geçiş ve Bağlantı:** Düşüncenin yönünü değiştiren ifadelerdir (Ama, fakat, lakin, ancak, oysaki, yalnız).
- **Örtülü Anlam:** Cümlede açıkça söylenmeyen ama cümleden çıkarılabilen anlamlardır.
- **Öznel / Nesnel Yargı:** Kişiden kişiye değişen (öznel) veya kanıtlanabilen, tarafsız bilgi (nesnel).

■ SES BİLGİSİ VE TEMEL DİL BİLGİSİ

- **Ünlü Düşmesi / Ünsüz Yumuşaması:** Ses olaylarını tanıma ve uygulama çalışmaları.
- **İsim ve Fiil Ayırt Etme:** İş, oluş, hareket bildiren ve \"-mak/-mek\" eki alabilen kelimeler fiil; varlıkları karşılayan kelimeler ise isimdir.

İPUCU:
Mecaz anlamda
sözcük gerçek
anlamdan
tamamen
uzaklaşır.

Kaynak: <https://muratvuranlar.com/ortaokul/5-sinif-turkce>

5. SINIF TÜRKÇE DERSİ MÜFREDATI (BÖLÜM 2)

▣ DİL BİLGİSİ (KELİME TÜRLERİ)

- **İsimler (Adlar):** Varlıkları karşılayan sözcüklerdir. Özel, Cins, Somut, Soyut, Tekil, Çoğul ve Topluluk isimleri.
- **Zamirler (Adıllar):** İsmi yerini tutan sözcüklerdir. Şahıs (ben, sen...), İşaret (bu, şu...), Belgisiz (herkes, bazıları...) ve Soru zamirleri.
- **Sıfatlar (Ön Adlar):** İsimleri niteler veya belirtir. Niteleme ve Belirtme (Sayı, İşaret, Belgisiz, Soru) sıfatları.
- **Edat, Bağlaç, Ünlem:** Cümle içinde anlam ilişkisi kuran (için, gibi) veya bağlayan (ve, ama) sözcüklerdir.

▣ METİN TÜRLERİ

- **Bilgilendirici Metinler:** Haber, biyografi, mektup, günlük, reklam, broşür.
- **Öyküleyici Metinler:** Masal, fable, hikâye, roman, tiyatro, karikatür.
- **Şiir:** Coşku ve heyecan, dize ve kıta yapısı, kafiye ve redif farkındalığı.

▣ GÖRSEL YORUMLAMA

- Medya metinlerini, tabloları, grafikleri, harita ve krokileri okuma; görseldeki ana iletiyi ve ayrıntıları bulma.

✍️ MİNİ UYGULAMA 2

1. \ "Siz" \ kelimesi _____ zamiridir.
2. \ "Sıcak çorba" \ tamlamasında \ "sıcak" \ bir _____ tır.
3. Gerçek olayların anlatıldığı kısa edebi türe _____ denir.
4. Hayvanların konuşturulduğu tür _____ dır.
5. \ "Birkaç kişi" \ ifadesindeki \ "birkaç" \ _____ sıfattır.
6. \ "Ankara" \ sözcüğü bir _____ isimdir.
7. Hikayede olayın geçtiği yere _____ denir.
8. \ "Gibi" \ ve \ "kadar" \ sözcükleri birer _____ tır.
9. \ "Ağaçlar" \ kelimesi _____ yapılı bir isimdir.
10. Kişinin kendi hayatını anlattığı metne _____ denir.

▣
BİLGİ:
Sıfatlar (ön adlar)
her zaman bir
isimden önce
gelir.

5. SINIF TÜRKÇE DERSİ MÜFREDATI (BÖLÜM 3)

▮ PARAGRAF BİLGİSİ

- **Anlatım Biçimleri:** Betimleme, Öyküleme, Açıklama, Tartışma.
- **Düşünceyi Geliştirme:** Tanımlama, Örnekleme, Karşılaştırma, Benzetme, Tanık Gösterme, Sayısal Veriler.
- **Söz Sanatları:** Benzetme, Kişileştirme, Konuşturma, Abartma.
- **Paragrafın Yapısı:** Giriş, Gelişme, Sonuç bölümleri. Ana düşünce ve yardımcı düşünceler.

▮ YAZIM VE NOKTALAMA

- **Noktalama:** Nokta, virgöl, iki nokta, kesme işareti, ünlem, soru işareti, kısa çizgi.
- **Yazım Kuralları:** Büyük harfler, sayıların yazımı, \"-de/-da\", \\"ki\", \\"mı/mi\" yazımı, kısaltmaların yazımı.

▮ YAZMA VE MANTIK

- **Planlı Yazma:** Hazırlık, taslak oluşturma, düzeltme ve paylaşma.
- **Sözel Mantık:** Verilen ipuçlarından sonuca ulaşma, sıralama ve akıl yürütme.

▮ DİKKAT!

Bağlaç olan "de" cümleden çıkınca anlam bozulmaz.

📌 MİNİ UYGULAMA 3

1. Cansız varlıkların konuşturulmasına _____ denir.
2. Metnin bölümleri; Giriş, _____ ve Sonuç'tur.
3. Özel adlara gelen ekler _____ ile ayrılır.
4. \\"Aslan gibi cesur\" cümlesinde _____ sanatı vardır.
5. Bir yerin kelimelerle resmedilmesine _____ denir.
6. Soru eki olan \\"mı\" her zaman _____ yazılır.
7. Paragrafın vermek istediği mesaja _____ denir.
8. Birden fazla cümlelerin virgülle ayrılmasına _____ cümle denir.
9. \\"Ayşe de geldi\" cümlesindeki \\"de\" _____ dir.
10. Bir kavramın ne olduğunu açıklayan cümleye _____ denir.